

307

W

olunup Kotor
Sveta Troyica
enleri Grblan
dan Istergana
istü yanından
... Dub de
Begava nâm

i naklolundu.
tis'îne ve elf."

KANUNÎ SULTAN SÜLEYMAN DEVRİ MÜESSESELER VE TEŞKİLÂTINA IŞIK TUTAN BURSA ŞER'İYE SİCİLLERİNDEN ÖRNEKLER

Prof. TAYYİB GÖKBİLGİN

Osmanlı İmparatorluğunun kuruluşundan başlayarak gelişen ve XVI. yüzyılda en mükemmel bir düzeye ulaşan müesseseleri, teşkilâtı ve dolayısıyla medeniyeti tarihinin önemli kaynaklarından birinin şer'îye sicilleri ve kayıtları olduğu bilinmektedir. Aynı zamanda sosyal, mâlî ve iktisadî tarihimizi de aydınlatan bu belgelerin tanınması, incelenmesi ve bazı konuların izahında faydalanılması büyük bir önem taşımaktadır. Bu türlü kaynak vasfını taşıyanların başında da hiç şüphesiz Bursa şer'îye sicilleri gelmektedir.

Burada şimdi yayınladığımız ve orijinalliklerini eksiksiz bir şekilde nakletmeye önem verdiğimiz bu değerli belgeler, İmparatorluğun karakteristik bir devresinde, bir kısmı doğrudan doğruya hükümdarın hüküm, ferman, tezkere, berat ve emirleri suretleri olmak, diğerleri de kadı sicilleri ve kayıtları butunmak suretiyle orijinal ve çok değerli bir nitelik arz etmektedirler.

Bu makalede fac-simile olarak nakledeceğim ve özetlerini vereceğim 50 kadar örnek belgeyi başlıca dört kısımda mütalâa etmek, dört konuya ayırmak mümkündür :

I. Tevki'-i refi'-i humâyun, nişân-ı şerif-i sultânî, sûret-i hükm-i şerif, sûret-i tezkere... başlıklarını taşıyan, bâzan, imparatorluğun diğer yerleri meyanında, Hudâvendigâr sancağını, Bursa kadılığı bölgesini ve çevresini de ilgilendiren, bâzan da özellikle Bursa ve havâlisine ait ferman, hüküm ve emirlerdir. Medreselerde tahsil şekli, müderris ve talebe münasebetlerini düzenleyen usuller; ulakların reâyâya zulüm ve baskılarını önleyecek tedbirler, Vezir Ayas Paşa, ya da İbrahim Paşa (Pargalı) ile ilgili emirler, acemi oğlanlarının durumları, donanmaya gerekli azeb ve kürekçilerin temin ve celbi, bir de İstanbul'daki saray için ihtiyaç duyulan şeylerin, gıda maddelerinin sağlanması gibi konular bu kayıtlarda müesseseler ve teşkilât tarihimizi bir çok bakımlardan aydınlığa kavuşturmaktadır. Yine bu kısımda,

1538 Boğdan seferi ile ilgili fermanları da görmekteyiz. Şimdi bu mühim belgeleri teker teker inceleyelim:

Belge 1. (Bursa şer'îye sicilleri, defter A 40/45 varak 54, h. 944)

Genel mâhiyetteki bu pâdişah fermanında, o sırada öğretim ve öğrenim konusunda yolsuzluklar olduğunun söylendiği, medreselerde talebelerin "her fenden bir kitap ve her kitaptan bir kaç fasıl veya bâb okumakla iktifa" eyleyerek kısa yoldan yüksek pâyelere erişmek istedikleri, bu yüzden tahsil hayatına hâle geldiği anlatılarak müderrisler ve talebe için yeniden bir kanun-nâme yazılıp, bunun uygulanmasına ihtiyaç duyulduğu belirtilmekte, müderrislerin nasıl hareket etmeleri gerektiği açıklanmaktadır:

Belge 2. (Bursa Ş.S. deft. A 40/45 var. 123 h. 945)

Hudâvendigâr sancağı kadılarına gönderilen bu emirde, gerek İstanbul'dan taşraya gönderilen ve gerek beylerbeyileri ve sancakbeyleri tarafından İstanbul'a gönderilen ulakların yollarda reâyâyâ çok zulüm ve eziyet yaptıkları, görevli ulaktan başka yanlarında hizmet eden yardımcı ulaklar peydâ edip, halkın atlarını aldıkları şikâyet edilmekle, bundan sonra kadıların bu gibilerin ellerindeki ulak hükmünü görmeleri, bindiklerinden başka yedek atlar verilmemesi, ulak hükmünde belirtilenden fazla adamlar varsa -ister çavuş olsun- tutup hapsedmeleri, keyfiyeti bildirmeleri, bu fermana aykırı hareket edilmemesi emreolunmaktadır:

Belge 3. (Bursa Ş.S. deft. A 40/45 var. 22, h. 944)

Anadolu eyâleti kadılarına hitap eden bu ferman, bu eyâlette çiftliklere, köylere, genellikle "etrâk" denilen Türk âileler nezdine belirli bir süre için yerleştirilen acemi oğlanları ile ilgilidir. Anlatıldığına göre, bu gibi oğlanlardan birinin öldüğü mahkemede, kadı huzurunda isbat olunduğu zaman 7 akçe sicil resmi ve 25 akçe huccet resmi alındığı cihetle "etrâk oğlan almağa rağbet" etmemekte ve bu durumda acemi oğlanları ağası tarafından Divân-ı humâyun'a arzolanmaktadır. Halbuki böyle bir ölüm vukuunda dört şahidin dinlenmesinden sonra sicil ve huccet resmi olarak sadece 6 akçe alınması emrolunmuştu. Daha fazla alınmaması emrolunmaktadır:

Belge 4.

Kite
Büyük-Ku
köyleri hal
hâssa kayı
cihetle avâ
ellerine hü
gibi hizmet
bahis kon
emrolunmu

Belge 5.

Kite
ferrik hân
rındaki B
memur ed
mektup gö
etmeleri c
iken sonra
bölgesi ile
konusu ka
ücretlerin

Belge 6.

Kite
duyulan
kadılığı b
fatçı ile s
hükm-i h
lerine yan
eminine t
şarak mu

Belge 7.

Burs
ve küreki
Kadı, ev
lerini ve

iz. Şimdi bu

er A 40/45

a öğretim ve
medreselerde
aç fasıl veya
elere erişmek
olarak müder-
nun uygulan-
nasıl hareket

. 123 h. 945)

emirde, gerek
ri ve sancak-
a reâyâya çok
ırında hizmet
lıkları şikâyet
erindeki ulak
verilmemesi,
-ister çavuş
ermana aykırı

r. 22, h. 944)

, bu eyâlette
ileler nezdine
lidir. Anlatıl-
kemedede, kadı
5 akçe huccet
emekte ve bu
yun'a arz olun-
din dinlenme-
linması emro-

Belge 4. (Bursa Ş.S. def. A 38/43 var. 43, h. 948)

Kite (Bursa) kadısına hitap eden fermanla, bu kazâya bağlı Büyük-Kumla, Karacalar, Narlu, Kapaklu, Boz-Burun, Umur-Bey köyleri halkının İstanbul'a adamlar göndererek, kendilerinin her sene hâssa kayıkları için 3000 kürek kesip hazırlamayı taahhüt eyledikleri cihetle avâriz-ı divâniyye, azab ve kürekçi talep edilmemesi hususunda ellerine hüküm verildiğini, halbuki şimdi bu hükme aykırı olarak bu gibi hizmetler teklif olunduğunu bildirdikleri yazılmakta, bu sebeple, bahis konusu hükümlerin incelenerek, buna göre hareket edilmesi emrolunmaktadır:

Belge 5. (Bursa Ş.S. def. A 38/43 var. 45, h. 947)

Kite (Bursa) kadısına ve Karesi (Balıkesir) livâsındaki "müteferrik hâneler" kadılarına hitap eden ferman, o sırada Gelibolu civarındaki Boğaz hisarlarının (Çanakkale boğazi kaleleri) yapımına memur edilen Tırhala sancakbeyi Mehmed Bey'in Divân-ı humâyuna mektup göndererek Sultâniyye ve Kilitülbahr kaleleri inşasına yardım etmeleri emrolunan kadılıklar arasında Kite kadılığı da bulunmakta iken sonradan unutulduğunu bildirmesi ile ilgili olarak bu kadılık bölgesi ile Karesi sancağındaki dağılık evlere bakan kadıların, bahis konusu kalelerin inşası için gerekli araba ve saireyi tedarik etmeleri, ücretlerini de eksiksiz olarak ödetmeleri lüzumunu bildirmektedir:

Belge 6. (Bursa Ş.S. def. A. 38/43, var. 61, h. 945)

Kite kadısına yazılan bu ferman, hâssa gemileri için ihtiyaç duyulan neccâr (marangoz) ve kalafatçı tedariki ile ilgilidir. Kite kadılığı bölgesinde bu gibilerden bulunduğu öğrenilmiş ve 15 kalafatçı ile 20 neccâr tayin olunmuştur. Kul Ahmed ile gönderilen bu hükm-i humâyun gereğince derhal bunları bulup tesbit ederek "nefislerine yarar ve kifâyet kadar kefillerin alıp" göndermesi ve Galata eminine teslim edilmeleri, bahis konusu neccâr ve kalafatçıların çalışarak mutad ücretlerini alacakları bildirilmektedir:

Belge 7. (Bursa Ş.S. def. A 40/45 var. 390, h. 945)

Bursa kadısına hitap eden bu ferman, donanma için gerekli azeb ve kürekçilerden 300 neferin Bursa'dan tedarik edilmesi ile ilgilidir. Kadı, evvelce aldığı emre göre, 300 nefer azebi yazıp üç aylık ulûfelerini ve "âdet silâhlarını" ihrâc edecek ve birer aylık ulûfelerini elle-

rine verecek ve gelecek zilkade iptidâsına (21 mart 1539) kadar İstanbul'a gönderip donanma gemilerine teslim edecek idi. Bu defa Şaban Çavuş ile ikinci bir emir gönderilerek, eğer hâlâ Bursa'dan çıkmamış iseler acele olarak yetiştirilmesi lüzumu te'kid olunmaktadır:

Belge 8. (Bursa Ş.S. def. A 26/11 var. 399, h. 902)

Bursa kadısı Bedreddin'e ve sancakbeyi işlerine bakan subaşıya gönderilen bu hüküm, Bursa bölgesindeki Gölpınar köyü halkının o civarda hırsız ararken üç kişiyi (Bursalı kuyumcu Mehmed, Tuzlalı Sâdi, Ayazmendeli Hasan) tuttukları, hanlarının heybelerinde yeni kesilmiş sahte sikke bulmaları ile ilgilidir. Ferman, Mehmed'in bir elinin siyaseten kesilmesi, diğerlerinin de söylenilerek bu işte iştirakleri olup olmadığının araştırılması emrini ihtivâ etmektedir:

Belge 9. (Bursa Ş.S. def. A 38/43, var. 94, h. 945)

Bursa ve Kite kadılarına gönderilen bu hüküm, vezir-i âzam Ayas Paşa'nın o bölgedeki haslarından ve çiftliklerinden elde ettiği hububatın satışı ile ilgilidir. Ayas Paşa'nın kethüdâsı Mustafa Pâdişaha müracaat ile Bursa ve Kite'de bu buğdayın ekmekçilere ve başkalarına değer bahası ile satılmasına emir verilmesini istemiş, bu ferman ile de isteklerinin yerine getirilmesi, satıştan elde edilecek paranın Bursa mizân eminine teslim olunması emredilmiş, ancak bu vesile ile hiç kimseye zulüm ve haksızlık yapılmaması da tenbih edilmiştir:

Belge 10. (Bursa Ş.S. def. A 36/39, var. 27, h. 939)

Sadrâzam İbrahim Paşa'nın Irakeyn seferinde serasker olarak bulunduğu sırada, kölelerinden bazılarının Bursa'da kumaş ve kadife (çatma-kadife, benek, çifte-tafta, döşeme) imalâthânelerine, ustaların yanına çırak olarak verilmişti ki, menşe'lerini, adlarını ve kimlerin yanına verildiğini gösteren bu sicil kaydı, birçok bakımdan değerlidir. Bu köleler (oğlanlar) arasında bosnalı, macar, çerkes, frenk, sloven asıllı olanlar görülmektedir:

Belge 11. (Bursa Ş.S. def. A 38/43, var. 12, h. 945)

Kite kadısı ile Bursa hâssa harç eminine gönderilen tezkere, İstanbul'daki hâssa bahçeler için 400 adet iyi cins üzüm asma fidanı

gönderilmesi
nacak, sahipli
lere sardırılıp
dan ödenip d
cektir:

Belge 12.

Bursa'da
gerekli yağ, l
tedâriki ile l
edilen Mehmed
mum ile bir
150, 200 dirh
velerin en iy
mutfağına g
etmiş, ancak
yağ alınmış,
intizaren sak

Belge 13.

Bursa sâ
ve o sırada l
hâssa-i humâ
verdiğini, bu
mîriden tale
eylemiş, key
Pîri Çelebi,
daki kadifey
kayıtlarında

Belge 14.

Kite, A
hüküm, Boğ
gönderilmiş
bu fetihnâm
şehrin süsle
evlerden âde
teslim etmele

1539) kadar
idi. Bu defa
la Bursa'dan
id olunmak-

399, h. 902)

kan subaşıya
ü halkının o
med, Tuzlalı
elerinde yeni
ehmed'in bir
şte iştirakleri

. 94, h. 945)

vezir-i âzam
n elde ettiği
Iustafa Pâdi-
çilere ve baş-
istemmiş, bu
elde edilecek
iş, ancak bu
tenbih edil-

. 27, h. 939)

asker olarak
naş ve kadife
ne, ustaların
ve kimlerin
mdan değer-
erkes, frenk,

. 12, h. 945)

tezkere, İs-
asma fidanı

gönderilmesi ile ilgilidir. Bu emre göre, asma fidanları aramı bulunacak, sahipleri tarafından topraktan çıkarılacak, âdet veçhile keçelere sardırılıp gemiye yüklenecek, parası da hâssa harç emini tarafından ödenip deftere yazılacak ve hesap görüldüğü vakit mahsûp edilecektir:

Belge 12.

(Bursa Ş.S. def. A. 39/44, var. 30, h. 949)

Bursa'daki ilgililere gönderilen bir tezkere, matbah-ı âmire için gerekli yağ, buğday, tarhana, meyve gibi gıda maddeleri ve balmumu tedâriki ile İstanbul'a gönderilmesini emretmektedir. Bu işe memur edilen Mehmed ile bu maddeler gönderilecek, bir buçuk kantar ham mum ile bir mikdar pamuk ipliği alınıp Bursa şem'hânesinde 100, 150, 200 dirhem olarak işlettiler, armut, kavun, kestâne gibi meyvelerin en iyisinden o günkü narha göre satın alınacak, acele saray mutfağına gönderilecek idi. Bursa'daki ilgili bunların hepsini tedârik etmiş, ancak tereyağı bulunamamış, bunun yerine beş kantar sâde yağ alınmış, bir kısmı gönderilmiş, geri kalanlar da gelecek emire intizaren saklanmıştı:

Belge 13.

(Bursa Ş.S. def. A. 39/44, var. 12, h. 950)

Bursa sâkinlerinden Pîrî Çelebi adındaki bir tâcir mahkemede ve o sırada hâssa harç emini olan İbrahim Bey hazır olduğu halde, hâssa-i humâyun için 84.810 akçe tutarında 36 tak (طاق) çeşitli kadife verdiğini, bunun 14.000 akçesini aldığı, geri kalan 70.810 akçeyi mîrîden talep ettiğini bildirmiş, İbrahim Bey de bu beyanı kabul eylemiş, keyfiyet Pîrî Çelebi'nin isteği üzerine sicille geçirilmiştir. Pîrî Çelebi, ayrıca bu meblâğın ne kadarının hangi çeşit ve mikdar-daki kadifeye ait olduğunu teker teker beyan etmiş ve bu da sicil kayıtlarında tesbit edilmiştir:

Belge 14.

(Bursa Ş.S. def. A. 38/43, var. 99, h. 945)

Kite, Atranos (Orhaneli) ve Domaniç kadılarına hitap eden bu hüküm, Boğdan seferi (1538) esnasında İshakçı iskelesi konağından gönderilmiş olup seferin muhtelif safhalarını ve başarıları anlatmakta, bu fetihnâmenin ulûfecilerden İlyas ile gönderildiği, o varır varmaz şehrin süslenmemesini, şenlikler yapılmasını ve şehirlerinde bütün evlerden âdet-i kadîme üzerine müjdegânî akçesini tahsil edip İlyas'a teslim etmelerini bildirmektedir:

Belge 15.

(Bursa Ş.S. def. A 38/43 var. 37, h. 945)

Kite kadısına hitap eden bu hüküm sureti mevkufatın teftişi, yâni Boğdan seferinde hizmette bulunmayan sipahilerin birer yıllık timarları hâsılının mevkufa zaptolunmak yolundaki karara uyularak Hudavendigâr sancağındaki bu gibilerin yoklanması hakkındadır. Bu işle görevlendirilen Kul Yusuf'un getirdiği yoklama defterine göre, burada kayıtlı sipahilerin timarları araştırılacak, reâyâsı getirtilerek 944 senesi mart iptidasından her timarın başkasına verildiği güne kadarki birer yıllık gelirleri teftiş edilecek, her köy ve mezreada öşür, hububat ve diğer şer'î, örfî vergilerden ne kadar hâsıl elde edilmişse ve reâyâ zimmetinde ise, mevkufat emini marifetiyle tahsil olunacak, hububatın günlük nark üzere sattırılıp, müfredat ve muhasebe defteri ile İstanbul'a gönderilecek idi. Bu vesile ile, bu gibi timarlardan başka, geçmiş senelerde vâki olan mevkufatın dahi gereği gibi yoklanması emrolunmaktadır:

Belge 1.

نشان شریف عالیشان سلطانی طغرای غرای جهان ستان خاقانی بالعون
الربانی حکمی اولدرکه چون مناط نظام عالم ومدار صلاح احوال بنی آدم
بلکه باعث املاء نسخه خلاقی وداعی نثار خواب وحقایق تحصیل معرفت
جناب رب العالمین وتکمیل علوم الانبیاء ومرسلین صلوات الله علیهم اجمعین
لاجرم احیاء مراسم علم وحکمت واعلام معایم فضل ومعرفت وتوضیح مناهج
دین مبین وتبیین مسالك شرع تبیین وتمهید قواعد معارف قدسیه وتشهید معاهد
ملکات انسیه دون همت علیه شاهانم حق واجب القضا وحکم لازم الايضادر
بناء علی ذلك طلوع تیرسلطنت قاهره افزا فرون وظهور غرة خلافت زاهره
جلالت مقروتمندن بری ایام همایونمده عنان عنایت خاقانیه وزمام عزیمت
ملوکانه می بو مرام سعادت انجام سمتنه معطوف ومصروف بلوروب همت جمهیر
علماء اعصار ومشاهیر فضلاء امصار حنفید عمان عواطف خسروانم زخاروسحاب
عوارف شاهانم مدد ارا اولوب شمس رعایتم مدار مرادلری اوزره سایر اولوب
بربری مرتبه لیاقتی وظیفه فضل براعتی اوزره مواید برو احسانمندن حظر

ب اقصای مدارج
که هربری سعی
اصناف معارف
ندی طریق افاده
اولوب صدد
اوزره اولوب
ه اکتفا ایلیوب
لوب بر طریقله
ت علم متنکس
ولان مدارسک
محرورسمده افاده
مجدداً بر قانون
اولنق مهمات
عرفان و وفرت
یل القدرم بو
ة استانبولده
عظام وعامة
اوزره اولوب
کلان کتابلرک
وغنه و تمقدار
اولوب انده
بارک کرکسه
ر ومدرسلر
وغنی کتابدن
سائل و توقیر

اوقايه فايز وعوايد فضل بي کرانمندن قدح معلايي جابر اولوب اقصای مدارج
مجدو اقبالی ارتقاواعلا معارج جاه جلايه اعتلا ايلمشلردر تاکه هربری سعی
موفور وبنل مقدر قلوب انواع علوم وکمالته موصوف واصناف معارف
وفضایل ایله مشهور ومعروف اولالر والحالة هذه استماع اولندی طریق افاده
واستفاده تمام سوء حال و منہاج تعلیم وتعلمده کمال اختلال اولوب صدق
تحصیلده اولان طلبه شغل وتخصیصی مساهله تامه ومساعجه عامه اوزره اولوب
هرفندن بر کتاب وهر کتابدن بر قاج فصل ویا باب اوقغله اکتفا ایلیوب
جل همت همترنی سرعتله عالی پایه لره ایرشوب کمی ملازم اولوب بر طریقله
منصبه دخول اتمکه صرف ایدرلر ایش اول سیندن رایات علم متنکس
ایات عرفان منظمس اولغنه یوز دتوب اطراف ونواحیده اولان مدارسک
اکثری دراست وتعلیمدن خالی قالمش ایله اولسه جمله ممالک محروسده افاده
علومه مشغول اولان مدرسین واهالی استعداد خصوصارنده مجدداً بر قانون
قائمة همایون یازوب من بعد مضمون سعادت مقرونی ایله عمل اولنق مهیات
ملوکانمندن اولوب ایام سلطنت وخلافتده کثرة ارباب علوم و عرفان و وفرت
اصحاب معارف واتقان باینده اقدام واهتمام اولغین فرمان جلیل القدرم بو
وجهله صادر اولدی که دارالسلطنة علیه اولان محروسه استانبولده
وادرنه ده وبورسده وسائر ممالک حمیده اولان کافه موالی عظام وعامة
علماء اعلام ومدرسین غایت جدو اقدام وکمال سعی واهتمام اوزره اولوب
مدرسه لرنده سوائف ایام وسوائق اعوامدن هر بابده اوقنوکلان کتابلرک
جمله سنده ماهر اولدقندن صکره اول پایه ده نمقدار زمان اولدوغنه ونمقدار
کتاب اوقدوغنه مدرس دن تمسک الوب بر باهر ید دخی متوجه اولوب انده
دخی بو اسلوب اوزره جدو سعی ایلیه لر وهر پایه ده اوقنان کتابلرک کرکسه
بر مدرسده اوقیه لر کرکسه انوک مثالی مدرسده اوقیه لر ومدرس لر
ودانشمندلرده نوعا قابلیت و ذکا مشاهده اتمکله مشغول اولدوغی کتابدن
مباحث قلیله اوقتمقله درس تبدیل اتمیه لر تمام تکثیر مواد ومسائل وتوفیر

ar. 37, h. 945)
kufatın teftişi,
rin birer yıllık
arara uyularak
akkındadır. Bu
defterine göre,
âsı getirtilerek
verildiği güne
mezreada oşür,
elde edilmişse
ahsil olunacak,
uhasebe defteri
arılardan başka,
ibi yoklanması

نشان شریف
الربانی حکمی او
بلکه باعث املاء
جناب رب العالمیه
لاجرم احیاء مرا
دین مبین وتبیین
ملکات انسیه دو
بناء علی ذلك ط
جلالت مقرونند
ملوکانه می بو مرام
علماء اعصار ومش
عوارف شاهاتم مد
بربری مرتبه لیا

مبادی و دلایل اینجه او قوده لر کندولرده یقاروده اولان پایلرده اوقتان کتابلر مطالعسه لیاقت و استعداد کلدکده انه تمسک و یروب ذاتن بیان ایده لر کندولرک مثالی مدرسیه حرکت قصد ادن دانشمندلره تمسک و یرمکده تردد کتورمیه لر و مدرسار مستعیدلره تنبیه و تأکید و تشدید تهدید ادوب سوخته طایفه سته تمام مشغول اترده لر مختصرات تمام اوقدره لر هر کتابدن بر مقدار ایله اکتفا اترمیه لر و موالی صحت طالب علملرینه زیاده تأکید اده لر که تتمه لرده اولان سوخته نلک احوالنه ملتفت اولوب شغل اتمیه نلک و یرمیه لر درس اتمیان دانشمندی دو تمیه لر وفنده درت درسی تمام و راست ایده لر نوبت رعایت ادوب کونده برایکی ایله اکتفا اتمیه لر و عذر شرعیه لری اولدین درس فوت اتمیه لر بر طالب علم درجه استعداد و وصول بولوب بر یلده بل که داخی زمان قریب ده ثمانیه مدرسارینه ایرشوب تحصیل علوم اولمزیمش من بعد امرم بودرکی انک کبی بر مستعد چقوب تمام اسلوب معین و قانون مقرر اوزره جمیع پایلری کروب اوقنی کلان کتابلری اوقیوب قضایی و طر اترکدن صکره بش یلده ثمانیه وارب ربط اولنه بش یلدن اکسکده بر طالب علم ثمانیه ارتباط ایلمیه جمیع مدرسار بو امرومی رعایت ادوب خلافتنه جواز کوسترمیه لر و بعض مدرسار مدرسارنده حجاری [حجره لر] مملو ایکن خارچدن دانشمند آماغله بالفعل حجره ده شغل اوزره اولان دانشمندلره جلا تکلیف ایدرلریمش بو خصوصده داخی امر شریفم بودرکه بر مدرسک حجره سی محلول اولاینجه خارچدن اصلا و قطعاً دانشمند دو تمیوب بالفعل حجره لرنده تمام استحقاقی ذاتیله شغل اوزره اولنره رضاسز جلا تکلیف اتمیه لر و اما شمدیدکین اولانلری رد اتمیوب من بعد بو امر شریفم ایله عمل ایلیه لر انشا الله الاعز بو امر لروم مدرسار مابین جه اجرا اولندغی و یا خود غفلتی ایله اهمال و مساهله اولندوغی تجسس اولونور هر مدرسارنکی فرمان همایونه مخالف وضع صادر اوله همان کندوی معزول بلوب دایم الاوقات فرمان جهان مطاعمک اجرایی یاپله وانوکله عمل

مدرس لر
تاکی ایام
رغبت کله
واقع اولان
بتداده ایام
مت شریفه
و تسعائه .

Belge

ر سنجاغی
ولاکم سده
عبه علیایه
بله رعایایه
بدمتکارلر
لرن آلوب
و یردکلری
ت بشمندن
اولاق اتن
بنده نقدر
بندکلرندن
تام ایلیه سز
ش اولار
ل حکمدن
ب عرض
بخت واقع
ر رعایانک